

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 7 september 2006 *

I mål C-526/04,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Cour de cassation (Frankrike), genom beslut av den 14 december 2004, som inkom till domstolen den 29 december 2004, i målet

Laboratoires Boiron SA

mot

Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf) de Lyon, som med avseende på rättigheter och skyldigheter har trätt i stället för **Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)**,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans (referent) samt domarna J. Makarczyk, R. Silva de Lapuerta, P. Kūris och G. Arestis,

* Rättegångsspråk: franska.

generaladvokat: A. Tizzano,
justitiesekreterare: handläggaren K. Sztranc,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 oktober 2005,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Laboratoires Boiron SA, genom A. Lyon-Caen, J. Philippe, C.-M. Dorémus och O. Cavézian, avocats,

- Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale och d'allocations familiales (Urssaf) de Lyon, som med avseende på rättigheter och skyldigheter har trätt i stället för Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS), genom H. Calvet och O. Billard, avocats,

- Frankrikes regering, genom G. de Bergues och S. Ramet, båda i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom V. Di Bucci, i egenskap av ombud,

och efter att den 30 mars 2006 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av EG-fördragets bestämmelser om statligt stöd och särskilt artiklarna 87 EG och 88.3 EG.

- 2 Begäran har framställts i ett förfarande som anhängiggjorts av Laboratoires Boiron SA (nedan kallat Boiron) i syfte att erhålla återbetalning av de belopp som betalats in till Agence centrale des organismes de sécurité sociale (Centralbyrån för de sociala trygghetsorganen, nedan kallad ACOSS) i form av skatt på direktförsäljning av läkemedel. Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales, Lyon (Förbundet för indrivning av avgifter för social trygghet och familjebidrag, nedan kallat Urssaf), har senare trätt i stället för ACOSS med avseende på dess rättigheter och skyldigheter.

Den nationella lagstiftningen

- 3 Enligt artikel R. 5106-5 i hälsovårdslagen (code de la santé publique) avses med begreppet partihandlare "varje företag som köper och lagrar andra läkemedel än sådana som är avsedda för experiment på människor, i syfte att bedriva partihandel av läkemedlen i befintligt skick".

- 4 I förordning av den 3 oktober 1962 om partihandlares skyldigheter avseende tillhandahållande av läkemedel till apotek (arrêté ministériel relatif aux obligations

des grossistes répartiteurs en ce qui concerne l'approvisionnement des officines en médicaments) (JORF av den 12 oktober 1962, s. 9999), som var i kraft fram till i februari månad år 1998, stadgades bland annat följande:

"Artikel 1 — Varje företag som i parti säljer sådana läkemedel som avses i artikel R. 5115-6 fjärde stycket i hälsovårdslagen liksom dess filialer skall ständigt ha ett lager av specialiserade läkemedel som kan säkerställa månatliga leveranser till apoteken inom den sektor som det skall förse med produkter och som tillhör deras vanliga kundkrets.

Detta läkemedelslager bör utgöra ett urval av specialiteter som innehåller minst två tredjedelar av antalet faktiskt tillhandahållna specialiteter och dess värde skall motsvara den genomsnittliga månatliga omsättningen under föregående år.

Artikel 2 — Varje företag som i parti säljer läkemedel liksom dess filialer skall vara i stånd att säkerställa leverans av varje specialitet som ingår i sortimentet till varje apotek som tillhör deras vanliga kundkrets och som ligger inom deras distributionsområde och, inom tjugofyra timmar efter mottagandet av beställningen, varje specialitet som ingår i dess urval.

De bör övervaka sin tillförsel av specialiteter i syfte att undvika brist på lagret."

5 Dessa bestämmelser ändrades bland annat genom dekret nr 98-79 av den 11 februari 1998 om apoteksrörelse och om ändring av hälsovårdslagen (décret n° 98-79 relatif aux établissements pharmaceutiques et modifiant le code de la santé publique) (JORF av den 13 februari 1998, s. 2287).

6 Genom artikel 12 i lag nr 97-1164 av den 19 december 1997 om finansiering av socialförsäkringen för år 1998 (loi n° 97-1164 de financement de la sécurité sociale

pour 1998) (JORF av den 23 december 1997, s. 18635) — varigenom bland annat artikel L. 245-6-1 infördes i socialförsäkringslagen (code de la sécurité sociale) — infördes en skatt på 2,5 procent på bruttoomsättningen i Frankrike avseende läkemedelslaboratoriernas försäljning i parti av farmaceutiska specialiteter till apotek med officiner, pharmacies mutualistes (apotek som ägs av en société mutuelle, en ömsesidig försäkringsorganisation) och till apotek tillhörande föreningar för hjälp till gruvarbetare. Denna skatt kallas skatt på direktförsäljning.

- 7 I artikel L. 245-6-4 i socialförsäkringslagen föreskrivs att skatten på direktförsäljning utgår till förmån för den franska nationella sjukkassan för anställda (Caisse nationale d'assurance maladie des travailleurs salariés).
- 8 I avgörande nr 97-393 av den 18 december 1997 (JORF av den 23 december 1997, s. 18649), angående en talan mot artikel 12 i lag nr 97-1164, påpekade Conseil constitutionnel (Frankrike) att skatten på direktförsäljning, som inte utgår för partihandlarnas läkemedelsförsäljning, infördes för att bidra till finansieringen av den franska nationella sjukkassan (Caisse nationale d'assurance maladie) och för att återupprätta balansen i villkoren för konkurrensen mellan distributionskedjorna för läkemedel. Dessa villkor ansågs vara snedvridna på grund av att partihandlarna har allmännyttiga skyldigheter som inte åläggs läkemedelslaboratorierna.
- 9 Artikel L. 245-6-1 i socialförsäkringslagen har med verkan från och med den 1 januari 2003 upphävts genom artikel 16 i lag nr 2002-1487 av den 20 december 2002 om finansiering av socialförsäkringen för år 2003 (loi n° 2002-1487 de financement de la sécurité sociale pour 2003) (JORF av den 24 december 2002, s. 21482).

Twisten i målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 10 Boiron är ett franskt bolag som tillverkar specialiserade homeopatiska läkemedel, och i Frankrike distribuerar bolaget dessa läkemedel endast till apotek genom ett direktförsäljningssystem eller via partihandlare.

- 11 Med avseende på skatten på direktförsäljning för åren 1998 och 1999 deklarerade Boiron till ACOSS sin omsättning från direktförsäljningen till apoteken, men inte omsättningen från försäljningen via partihandlare.

- 12 ACOSS ansåg att den sistnämnda försäljningen skulle inkluderas i den totala direktförsäljningen, som utgör beskattningsunderlaget för skatten, och gjorde därför en ny skatteberäkning utifrån detta underlag.

- 13 Boiron betalade de begärda beloppen under bestridande av betalningsskyldighet. Bolaget begärde omprövning hos ACOSS styrelse. I avsaknad av svar väckte Boiron talan vid Tribunal des affaires de sécurité sociale i Lyon och yrkade återbetalning av de inbetalda beloppen.

- 14 Boiron gjorde till stöd för sin talan i huvudsak gällande att undantaget från skatten på direktförsäljning enligt artikel 87 EG utgjorde ett olagligt statligt stöd till förmån för partihandlare.

- 15 I dom av den 3 juni 2000 biföll Tribunal des affaires de sécurité sociale Boirons talan och förpliktade ACOSS att återbetala de belopp som Boiron hade betalat in.

- 16 ACOSS överklagade domen till Cour d'appel de Lyon, som först vilandeförklarade målet i väntan på domstolens dom av den 22 november 2001 i mål C-53/00, Ferring (REG 2001, s. I-9067), och sedan, genom dom av den 29 oktober 2002, upphävde domen i första instans.

- 17 Boiron överklagade domen och anförde fyra grunder till stöd för sin talan. Tolkningsfrågorna rör endast den första grunden, som avser tolkningen av fördragets bestämmelser om statligt stöd.
- 18 Cour de cassation fann att Cour d'appel de Lyon hade avgjort målet till Boirons nackdel till följd av att den, på grundval av domstolens dom av den 20 september 2001 i mål C-390/98, Banks (REG 2001, s. I-6117), punkt 80 och där angiven rättspraxis, ansåg att den som är skyldig att utge en obligatorisk skatt eller avgift inte kan undgå sin betalningsskyldighet genom att ett undantag som är riktat till andra personer anses vara statligt stöd. Denna rättspraxis bekräftades genom dom av den 13 juni 2002 i de förenade målen C-430/99 och C-431/99, Sea-Land Service och Nedlloyd Lijnen (REG 2002, s. I-5235), punkt 47.
- 19 Den hänskjutande domstolen påpekade att domstolen i andra domar har ansett det möjligt att pröva talan om återbetalning av skatter eller avgifter som har tagits ut utan att anmälningsskyldigheten enligt artikel 88.3 EG har fullgjorts.
- 20 Cour de cassation ansåg att detta ställningstagande antingen endast framgår implicit av dessa domar, även när det har framställts en invändning om rättegångshinder (se domen i det ovannämnda målet Ferring), eller så har domarna rört stödsystem där de skatter eller avgifter som skall återbetalas har tagits ut just för att finansiera det omtvistade stödet (dom av den 21 oktober 2003 i de förenade målen C-261/01 och C-262/01, Van Calster m.fl., REG 2003, s. I-12249, och av den 20 november 2003 i mål C-126/01, GEMO, REG 2003, s. I-13769).
- 21 Den nationella domstolen erinrade vidare om att domstolen i domen i det ovannämnda målet Ferring fann att skatten på direktförsäljning, på grund av att den enbart belastar läkemedelslaboratoriernas direktförsäljning av läkemedel, utgör statligt

stöd till partihandlare endast om den förmån som partihandlare får genom att inte vara skattskyldiga för nämnda skatt överstiger de merkostnader som de har för att fullgöra allmännyttiga skyldigheter som åligger dem enligt den nationella lagstiftningen.

22 Cour de cassation påpekade att domstolen i dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg (REG 2003, s. I-7747), fastställde att för att offentligt stöd skall anses utgöra ersättning som motsvarar ett vederlag för tjänster som det mottagande företaget har tillhandahållit för att fullgöra allmän trafikplikt ankommer det på den nationella domstolen att kontrollera att följande villkor är uppfyllda (nedan kallade Altmarkvillkoren):

- För det första skall det mottagande företaget faktiskt ha ålagts skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och dessa skyldigheter skall vara klart definierade.
- För det andra skall de kriterier på grundval av vilka ersättningen beräknas vara fastställda i förväg på ett objektivt och öppet sätt.
- För det tredje får ersättningen inte överstiga vad som krävs för att täcka hela eller delar av de kostnader som har uppkommit i samband med skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid har erhållits och till en rimlig vinst på grundval av fullgörandet av dessa skyldigheter.
- För det fjärde skall, när det företag som ges ansvaret för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna inte har valts ut efter ett offentligt upphandlings-

förfarande, storleken av den nödvändiga ersättningen ha fastställts på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag som är utrustat på ett lämpligt sätt för att fullgöra den allmänna trafikplikt som ålagts det skulle ha åsamkats vid fullgörandet av trafikplikten, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid skulle ha erhållits och till en rimlig vinst på grund av fullgörandet av trafikplikten.

- 23 Den nationella domstolen konstaterade först och främst att Altmarkvillkoren avser uppgifter som den ekonomiska aktör som gör gällande att stödet är olagligt — och som står utanför det rättsförhållande som råder mellan stödmottagaren eller den som har blivit föremål för undantag och staten eller det organ som staten har inrättat eller utsett för att förvalta stödet — inte nödvändigtvis kan få tillgång till utan att väcka talan mot stödmottagaren vid domstol.
- 24 Cour de cassation erinrade sedan om att det framgår av domstolens fasta rättspraxis att varje bevisregel som innebär att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att erhålla återbetalning av avgifter som har tagits ut i strid med gemenskapsrätten är oförenlig med densamma (se bland annat dom av den 9 november 1983 i mål 199/82, *San Giorgio*, REG 1983, s. 3595, punkt 14, svensk specialutgåva, volym 7, s. 389, och av den 9 februari 1999 i mål C-343/96, *Dilexport*, REG 1999, s. I-579, punkt 48).
- 25 Den nationella domstolen påpekade slutligen att nationella bevisbörderegler kan medföra att en ekonomisk aktör som till stöd för sin talan om återbetalning gör gällande att den ifrågasvarande åtgärden utgör statligt stöd är skyldig att bevisa att Altmarkvillkoren inte är uppfyllda. Avsaknaden av den bevisning som är nödvändig för att hans yrkande skall kunna bifallas kan vara det enda som hindrar honom från att styrka att åtgärden utgör statligt stöd.

26 Cour de cassation beslutade under dessa omständigheter att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- ”1) Skall gemenskapsrätten tolkas så, att ett läkemedelslaboratorium som är skattskyldigt för en skatt såsom den som avses i artikel 12 i lag nr 97-1164 av den 19 december 1997 om finansiering av socialförsäkringen för år 1998 kan grunda en begäran om återbetalning av erlagd skatt på det förhållandet att partihandlarnas befrielse från skattskyldighet för denna skatt utgör statligt stöd?

- 2) Om svaret på den första frågan är jakande och möjligheten att erhålla återbetalning enbart beror på de uppgifter som den som har begärt återbetalning har inkommit med, skall gemenskapsrätten då tolkas så att nationella bestämmelser som innebär att en begäran om återbetalning, som har ingetts till den behöriga myndigheten med åberopande av att den skattebefrielse som partihandlare åtnjuter utgör ett statligt stöd som inte har anmälts till Europeiska gemenskapernas kommission, endast kan bifallas under förutsättning att den som har begärt återbetalning kan bevisa att de fördelar som mottagarna har åtnjutit överstiger de merkostnader de har haft för att fullgöra de allmännyttiga skyldigheter som åligger dem enligt den nationella lagstiftningen, eller att de villkor som EG-domstolen har fastställt i domen av den 24 juli 2003 [Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg] inte är uppfyllda, utgör bevisregler som medför att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att erhålla återbetalning av en obligatorisk skatt såsom den som avses i artikel 245-6-1 i socialförsäkringslagen?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

27 Det framgår av domen i det ovannämnda målet Ferring att artikel 87 EG skall tolkas så, att en sådan åtgärd som skatten på direktförsäljning, på grund av att den enbart

belastar läkemedelslaboratoriers direktförsäljning av läkemedel, utgör ett statligt stöd till partihandlare endast om skatten medför en överkompensering till förmån för de sistnämnda, det vill säga om den förmån som partihandlare får genom att inte vara skattskyldiga till skatt på direktförsäljning av läkemedel överstiger de merkostnader som de har för att fullgöra allmännyttiga skyldigheter som åligger dem enligt den nationella lagstiftningen.

28 Boiron, ett läkemedelslaboratorium som är skattskyldigt för skatten på direktförsäljning, har i det nu aktuella fallet gjort gällande att befrielsen från skattskyldighet för partihandlare innebär en överkompensering till förmån för dessa och således i sig utgör ett olagligt stöd till dessa. Boiron har med stöd härav begärt återbetalning av de belopp som den har betalat i skatt på direktförsäljning för åren 1998 och 1999.

29 Det skall härvid erinras om att en stödåtgärd, i den mening som avses i artikel 87.1 EG, vilken genomförs utan att de skyldigheter som avses i artikel 88.3 EG har fullgjorts, är olaglig. Det ankommer på de nationella domstolarna att säkerställa de enskildas rättigheter om de nationella myndigheterna har överträtt förbudet mot genomförande av stödåtgärder, genom att dra alla konsekvenser i enlighet med deras nationella rätt, vad gäller såväl giltigheten av de rättsakter varigenom de ifrågavarande stödåtgärderna genomfördes och återbetalningen av beviljade finansiella stöd (se bland annat dom av den 27 oktober 2005 i de förenade målen C-266/04–C-270/04, C-276/04 och C-321/04–C-325/04, Distribution Casino France m.fl., REG 2005, s. I-9481, punkt 30 och där angiven rättspraxis).

30 Domstolen har visserligen i flera mål fastställt att en skattskyldig person inte kan undandra sig betalningsskyldighet eller erhålla återbetalning av erlagd skatt genom att göra gällande att en skattebefrielse som är riktad till andra företag utgör ett statligt stöd (se bland annat domarna i de ovannämnda målen Banks, punkt 80, och

Distribution Casino France m.fl., punkterna 42 och 44, samt dom av den 15 juni 2006 i de förenade målen C-393/04 och C-41/05, Air Liquide, REG 2006, s. I-5293, punkt 43).

- 31 De nationella åtgärder som var i fråga i de mål som gav upphov till de i den föregående punkten nämnda domarna skiljde sig emellertid väsentligen från skatten på direktförsäljning.
- 32 I de ovannämnda målen var det nämligen fråga om undantag av vissa aktörer från skattskyldighet för en skatt med allmän giltighet, och det påstods att undantaget i sig utgjorde ett statligt stöd.
- 33 I det nu aktuella fallet är det däremot inte fråga om ett sådant skattesystem, utan om en skatt för vilken endast en av två kategorier konkurrerande aktörer är skattskyldig, närmare bestämt läkemedelslaboratorierna.
- 34 Vid sådan asymmetrisk skattskyldighet är det påstådda stödet en följd av att en viss kategori ekonomiska aktörer med vilken den skattskyldiga kategorin står i direkt konkurrensförhållande, i detta fall partihandlarna, inte är skattskyldig för skatten.
- 35 I det nu aktuella fallet har det framgått att befrielsen från skattskyldighet dessutom är ett avsiktligt mål eller till och med det huvudsakliga målet med skatten på direktförsäljning.

- 36 I punkt 19 i domen i det ovannämnda målet Ferring påpekade domstolen att det i Frankrike finns två direkt konkurrerande distributionskedjor för läkemedel, den ena i form av partihandlare, den andra i form av läkemedelslaboratorier som idkar direktförsäljning. I samma punkt påpekade domstolen dessutom att skatten på direktförsäljning bland annat har till syfte att återupprätta balansen i villkoren för konkurrensen mellan de båda distributionskedjorna för läkemedel, vilka enligt den franske lagstiftarens mening är snedvridna på grund av de allmännyttiga skyldigheter som endast åläggs partihandlare. Domstolen tillade slutligen att den ökning av direktförsäljningen som hade noterats under åren omedelbart före det att den nämnda skatten infördes genom lag nr 97-1164 inte bara avbröts efter detta, utan att tendensen till och med blev den motsatta, då partihandlarna återtog marknadsandelar.
- 37 Om det visas att befrielsen från skattskyldigheten för skatt på direktförsäljning medför en överkompensering till förmån för partihandlarna, eftersom den fördel som partihandlarna erhåller genom att inte vara skattskyldiga överstiger de merkostnader som de har haft för att fullgöra de allmännyttiga skyldigheter som åligger dem, är åläggandet av skattskyldighet för läkemedelslaboratorium som Boiron att betrakta som en rättsakt varigenom en stödåtgärd genomförs.
- 38 I ett sådant fall ankommer det på den nationella domstolen, såsom domstolen har påpekat i punkt 29 ovan, att dra alla konsekvenser i enlighet med den nationella rätten vad gäller giltigheten av en sådan rättsakt.
- 39 Den åtgärd som i det aktuella fallet påstås utgöra statligt stöd är skatten på direktförsäljning som sådan, och inte ett från skatten avskiljbart undantag.

- 40 I ett sådant fall finns det anledning att medge en ekonomisk aktör som Boiron rätten att grunda en begäran om återbetalning av erlagd skatt på direktförsäljning på det förhållandet att skatten är olaglig på grund av att den utgör en stödåtgärd.
- 41 Detta innebär inte att den nationella domstolen låter antalet mottagare av stödet öka. En sådan återbetalning, för det fall att sådan skall ske, utgör i stället en särskilt lämplig åtgärd för att minska det antal ekonomiska aktörer som lider skada av den åtgärd som anses utgöra stöd, och följaktligen för att begränsa stödets konkurrensbegränsande verkan.
- 42 Den nationella domstolen och de parter som har avgett yttrande vid domstolen önskar få klarhet i huruvida en rätt att grunda en begäran om återbetalning av skatt på direktförsäljning som anses utgöra statligt stöd på det förhållandet att denna skatt är olaglig är förenlig med de principer som ligger till grund för domstolens rättspraxis beträffande skatteliknande avgifter, vilken inleddes med domen i det ovannämnda målet Van Calster m.fl. och har utvecklats i senare domar.
- 43 Av denna rättspraxis framgår det att när en stödåtgärd vars finansieringsmetod utgör en del av stödåtgärden har genomförts utan att anmälningsskyldigheten har fullgjorts är de nationella domstolarna i princip skyldiga att besluta om återbetalning av avgifter som särskilt tagits ut för att finansiera stödet (domen i det ovannämnda målet Van Calster m.fl., punkt 54).
- 44 Domstolen har i detta avseende fastställt att det, för att en skatt skall anses utgöra en del av en stödåtgärd, krävs att det föreligger ett tvingande samband mellan skatten och stödet enligt relevanta nationella bestämmelser, i den meningen att skatteintäkten uteslutande används för att finansiera stödet (se bland annat domen i det ovannämnda målet Air Liquide, punkt 46 och där angiven rättspraxis).

- 45 Såvitt avser skatten på direktförsäljning är den speciell på så sätt att skatten och den påstådda stödåtgärden utgör två oskiljbara delar av en och samma skatteåtgärd. I ett sådant fall är sambandet mellan skatten och stödet ännu närmare än i fallet med en skattelikhande avgift, såsom den som behandlades i domen i det ovannämnda målet Van Calster m.fl.
- 46 Att bevilja en ekonomisk operatör som Boiron rätten att grunda en begäran om återbetalning av belopp som betalats i form av skatt på direktförsäljning på det förhållandet att denna skatt är olaglig är därför förenligt med de principer som ligger till grund för domstolens rättspraxis om skattelikhande avgifter, vilken inleddes med domen i det ovannämnda målet Van Calster m.fl. och har utvecklats i senare domar.
- 47 Det skall tilläggas att en sådan återbetalning under alla omständigheter endast kan beviljas under förutsättning att det visas dels att nämnda belopp, eller åtminstone den del av beloppen beträffande vilken återbetalning har begärts, utgör en överkompensering till förmån för partihandlare och följaktligen i denna utsträckning medför en ekonomisk fördel för partihandlarna, dels att även de övriga villkoren i artikel 87.1 EG för att en åtgärd skall anses utgöra statligt stöd är uppfyllda.
- 48 Med hänsyn till det ovan anförda skall den första tolkningsfrågan besvaras så, att gemenskapsrätten skall tolkas så att ett läkemedelslaboratorium som är skattskyldigt för en skatt såsom den som avses i artikel 12 i lag nr 97-1164 har rätt att grunda en begäran om återbetalning av den del av de inbetalda skattebeloppen som motsvarar den ekonomiska fördel som partihandlarna orättmätigt har erhållit på det förhållandet att partihandlarnas befrielse från skattskyldigheten för denna skatt utgör statligt stöd.

Den andra frågan

- 49 I målet vid den nationella domstolen har ett läkemedelslaboratorium som är skattskyldigt för skatten på direktförsäljning — vilken enligt vad som har framgått inte har anmälts enligt artikel 88.3 EG — grundat sin begäran om återbetalning av erlagd skatt på det förhållandet att denna skatt är olaglig med hänvisning till att den befrielse från skattskyldighet för nämnda skatt som gäller för partihandlare, vilka är direkta konkurrenter till nämnda laboratorium, utgör statligt stöd.
- 50 Den nationella domstolen vill mot denna bakgrund få klarhet i huruvida det är förenligt med effektivitetsprincipen att tillämpa nationella bevisbörderegler enligt vilka det ankommer på en ekonomisk aktör som har begärt återbetalning av belopp som har betalats i form av skatt på direktförsäljning att visa att den befrielse från skattskyldighet som partihandlare åtnjuter medför en överkompensering till förmån för de sistnämnda, på grund av att åtminstone ett av de fyra Altmarkvillkoren inte är uppfyllt, och att befrielsen i sig således utgör en sådan ekonomisk fördel som avses i artikel 87.1 EG.
- 51 I avsaknad av gemenskapsrättsliga föreskrifter på området, såsom är fallet i målet vid den nationella domstolen, skall det i varje medlemsstats rättsordning anges vilka domstolar som är behöriga och vilka förfaranden för att väcka talan som är avsedda att tillvarata rättigheter som för enskilda följer av gemenskapsrättens direkta effekt. Dessa förfaranden får emellertid varken vara mindre förmånliga än dem som avser liknande talan som grundas på nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller göra det i praktiken omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av gemenskapsrätten (effektivitetsprincipen) (se bland annat dom av den 10 april 2003 i mål C-276/01, Steffensen, REG 2003, s. I-3735, punkt 60 och där angiven rättspraxis).
- 52 Den nationella domstolen har i detta avseende påpekat att även om bevisbördan för att det föreligger en överkompensering till förmån för partihandlare — och således

för att åtminstone ett av Altmarkvillkoren inte är uppfyllt — enligt tillämplig nationell rätt i princip åvilar den ekonomiska aktör som till stöd för sin begäran om återbetalning av den ifrågavarande skatten åberopar att det föreligger ett statligt stöd, har domstolen enligt nationell rätt en långtgående befogenhet att ex officio besluta om varje rättsenlig åtgärd för bevisupptagning.

- 53 Den nationella domstolen har vidare påpekat att utövandet av denna befogenhet endast är fakultativt och att avsaknaden av den bevisning som är nödvändig för att den ekonomiske aktörens yrkande skall kunna bifallas kan vara det enda som hindrar vederbörande från att styrka att skatten på direktförsäljning utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 88.3 EG, eftersom Altmarkvillkoren avser uppgifter som aktören inte nödvändigtvis kan få tillgång till utan att väcka talan mot stödmottagaren vid domstol.
- 54 Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf), Lyon, har dessutom påpekat att den nationella domstolen förfogar över möjligheten att begära att en part eller tredje man skall förete en rättsakt eller annan handling.
- 55 Om den nationella domstolen finner att det är omöjligt eller orimligt svårt för ett läkemedelslaboratorium såsom Boiron att fullgöra sin bevisbörda för att det föreligger en överkompensering till förmån för partihandlarna, och således för att skatten på direktförsäljning utgör statligt stöd, särskilt på grund av att bevisningen avser uppgifter som ett sådant laboratorium omöjligen kan förfoga över, är domstolen därför enligt effektivitetsprincipen skyldig att använda sig av samtliga processrättsliga medel som står till dess förfogande enligt den nationella rätten, bland vilka förekommer möjligheten att förordna om nödvändiga åtgärder för bevisupptagning, såsom att förelägga en part eller tredje man att förete en rättsakt eller annan handling.
- 56 Med hänsyn till det ovan anförda skall den andra tolkningsfrågan besvaras så att gemenskapsrätten inte hindrar tillämpningen av nationella bestämmelser enligt vilka

återbetalning av en obligatorisk skatt såsom den som föreskrivs i artikel 12 i lag nr 97-1164 endast kan erhållas, under förutsättning att den som har begärt återbetalningen bevisar att den fördel som partihandlarna får genom att inte vara skattskyldiga för skatt på direktförsäljning av läkemedel överstiger de merkostnader som de har för att fullgöra de allmännyttiga skyldigheter som åligger dem enligt den nationella lagstiftningen och, särskilt, att åtminstone ett av de fyra Altmarkvillkoren inte är uppfyllt.

- 57 Om den nationella domstolen finner att det är omöjligt eller orimligt svårt för ett läkemedelslaboratorium som Boiron att fullgöra sin bevisbörda för att det föreligger en överkompensering till förmån för partihandlarna, och således för att skatten på direktförsäljning utgör statligt stöd, särskilt på grund av att bevisningen avser uppgifter som ett sådant laboratorium omöjligen kan förfoga över, är domstolen därför enligt effektivitetsprincipen skyldig att använda sig av samtliga processrättsliga medel som står till dess förfogande enligt den nationella rätten, bland vilka förekommer möjligheten att förordna om nödvändiga åtgärder för bevisupptagning, såsom att förelägga en part eller tredje man att förete en rättsakt eller annan handling.

Rättegångskostnader

- 58 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) Gemenskapsrätten skall tolkas så att ett läkemedelslaboratorium som är skattskyldigt för en skatt såsom den som avses i artikel 12 i lag nr 97-1164

av den 19 december 1997 om finansiering av socialförsäkringen för år 1998 har rätt att grunda en begäran om återbetalning av den del av de inbetalda skattebeloppen som motsvarar den ekonomiska fördel som partihandlarna orättmätigt har erhållit på det förhållandet att partihandlarnas befrielse från skattskyldigheten för denna skatt utgör statligt stöd.

- 2) Gemenskapsrätten hindrar inte tillämpningen av nationella bestämmelser enligt vilka återbetalning av en obligatorisk skatt såsom den som föreskrivs i artikel 12 i nämnda lag nr 97-1164 endast kan erhållas under förutsättning att den som har begärt återbetalningen bevisar att den fördel som partihandlare får genom att inte vara skattskyldiga för skatt på direktförsäljning av läkemedel överstiger de merkostnader som de har för att fullgöra de allmännyttiga skyldigheter som åligger dem enligt den nationella lagstiftningen och, särskilt, att åtminstone ett av de villkor som anges i dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg inte är uppfyllt.

Om den nationella domstolen finner att det är omöjligt eller orimligt svårt för ett läkemedelslaboratorium som Boiron att fullgöra sin bevisbörda för att det föreligger en överkompensering till förmån för partihandlarna, och således för att skatten på direktförsäljning utgör statligt stöd, särskilt på grund av att bevisningen avser uppgifter som ett sådant laboratorium omöjligen kan förfoga över, är domstolen därför enligt effektivitetsprincipen skyldig att använda sig av samtliga processrättsliga medel som står till dess förfogande enligt den nationella rätten, bland vilka förekommer möjligheten att förordna om nödvändiga åtgärder för bevisupptagning, såsom att förelägga en part eller tredje man att förete en rättsakt eller annan handling.

Underskrifter